

Osud fyziky pro život

Martin Melcer, ÚJOP UK, Poděbrady

Počátky fyziky jako základní přírodní vědy umístíme do antického Řecka. Vývoj terminologie v jednotlivých jazycích zabral více než dva tisíce let. V českých zemích k významnému pokroku došlo zejména v době druhé fáze národního obrození v 19. století. V této době zaznamenáváme první úspěšné pokusy o česky psané učebnice pro ročníky vyššího gymnázia.

Cílem přednášky je hlubší pohled do dvou učebnic z tohoto období. Josef Vojtěch Sedláček (1785–1836) je autorem nedokončené sady *Základové Přírodnictwj aneb Fyzyky a Matematyky potažené neboli smjssené* (1825 – I. díl, 1828 – část II. dílu, III. díl nevyšel). Na něj úspěšně navázal Josef František Smetana (1801–1861), který sepsal učebnici *Sjlozpyt čili Fysika* (1842). Jedná se o první úplnou učebnici fyziky pro střední školy v češtině. Zaměříme se především na úroveň obrázků a matematickou náročnost.

Praktickou stránku učebnic na závěr porovnáme s téměř zapomenutým dílem *Fyzika: Přehled učiva základní školy* (1. vydání – 1973), jehož autorem je Jaroslav Vachek (1923–1989) (jeden ze spoluautorů učebnic fyziky pro gymnázia tzv. nové koncepce). Toto dílo svým rozsahem přes uvedený název dostatečně pokrývá řadu témat středoškolské fyziky při zachování minimální matematické náročnosti.

Přednáška bude obohacena výkladem konkrétních témat a řešením vybraných otázek, kterými se středoškolská fyzika zabývala a zabývá.

